

Зі своїм голосом філософ Сковорода міг би доспіватися до сотника

Георгій ШИБАНОВ
Журналіст

ЯК відомо з багатьох досліджень, хронік життя і творчості Григорія Сковороди, він мав неабиякий природний музичний талант. Його дзвінкий і чистий голос можна було почути під час церковних служб в одному із чорнухинських храмів, яких тоді налічувалося у містечку три: Воскресенський, Покровський, Миколаївський.

Кожний чорнухинський храм мав і гарний хор. На той час культура церковного співу в Україні була досить високою. У провінції також почали вводити партесний (багатоголосий) спів. За нотами виконувалися канти, ірмоси, складні хорові концерти. В хорах з'явилися й ансамблі, солісти. Саме на таких неперевершених зразках церковного співу формувався музично-естетичний смак юного Сковороди. Він брався і за написання музики, грав на сопілці, на скрипці.

Ще до свого "спудейства" у Києво-Могилянсь-

кій Академії Григорій Сковорода здобув неабияку музичну підготовку у рідних Чорнухах, добре знав нотну грамоту. У подальшому розвинув свої здібності у стінах Академії. І тут співав у "спудейському" хорі.

Дочка Петра І Єлизавета з перших днів свого царювання взялася за оновлення придворної капели, щоб організувати її на новий лад. Вона мала влаштовувати не лише світські концерти для двору імператриці, а й виконувати складні твори духовної музики під час богослужінь. Репертуар для капели створювали кращі композитори того часу.

Єлизавета дуже цінувала український хоровий спів і веліла набирати співаків для капели в Україні, бо кращих за них не було тоді в Російській імперії. У капелі співало й немало талановитих півчих з Полтавщини. Августійша особа не шкодувала коштів на їх навчання і утримання аж до самої старості. Особливо обдарованих співаків своєї капели вона жалувала маєтностями, винагородами й посадами. Так, у ній добре

співав земляк Сковороди Кирило Коченевський. За "усердную службу" він був пожалований на посаду лохвицького сотника. Краєзнавець В. Грипась, який досліджував історію лохвицьких сотень, зазначає, що К.Коченевський був призначений у Лохвицю десь 1746 року. Та він, в основному, займався пошуками у наших краях здібних співаків для поновлення придворної капели. Коченевський знав Сковороду, бо той також співав на початку 40-х років XVIII сторіччя у згаданій капелі і був одним із кращих її співаків. Згодом з К.Коченевсь-

ким трапилася прикра історія. Він почав безконтрольно витрачати кошти казни, одержані для набору і спровадження співаків до капели у Петербург. А тому канцелярія двору імператриці Єлизавети відмовилася від подальших послуг занадто спритного до привласнення державних грошей Коченевського.

Посаду лохвицького сотника обіймав 1759 року і колишній співак придворної капели Василь Нельговський, який знав Сковороду по Петербургу. У капелі служив і козак із Чорнух Гнат Полтавцев (Полтавець). Він теж добре знав Сковороду. Отже, як бачимо, серед співаків придворної капели були й талановиті вихідці з Полтавщини. Деякі із них отримали "височайшее пожалование". Та Григорій Сковорода обрав інший шлях, не спокусившись різними почестями і посадами, які йому неодноразово пропонували. Він присвятив своє яскраве життя науці, просвітництву рідного народу, сповідуючи свободу духу. Такими були його волелюбні устремління і філософське кредо.